

KOŚCIÓŁ BONIN - HISTORIA

Kościół położony jest na obszarze należącym do miejscowości Bonin, w odległości ok. 1 km od zabudowy osiedla, tuż przy drodze krajowej nr 11. Teren wokół jest lekko pofałdowany, na mapie topograficznej zaznaczony jako Sarcze Góry. Najwyższy pagórek osiąga 59 m.n.p.m. Wzniesienie z kościołem jest wyraźnie niższe. Na mapach przedwojennych wzniesienie to oznaczone było jako : *Boniner Kirche Berge (Bonińskie Góry Kościelne)*.

Obecnie odległość świątyni od miejscowości jest spora, ale we wczesnym średniowieczu, konkretnie w IX wieku, podczas drugiej fali osadnictwa kaszubskiego na Pomorzu, właśnie w tym rejonie została założona osada. Gdzie dokładnie, prawdopodobnie już się nie dowiemy.

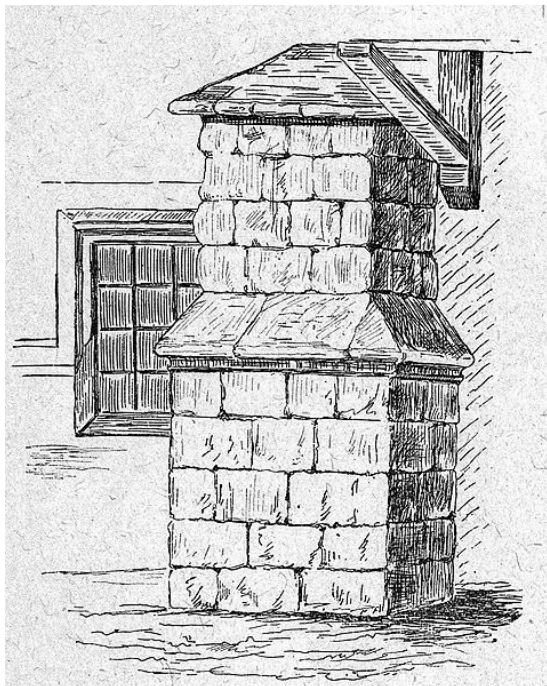
HISTORIA KOŚCIOŁA:

Przyjmuje się, że obecna, murowana świątynia pw. św. Izydora Oracza, wzniesiona została z cegły i gładów narzutowych w XV wieku, na miejscu wcześniejszej drewnianej, o której niewiele wiadomo. Z zachowanych dokumentów Biskupstwa Kamieńskiego wynika, że właściciel Bonina, rycerz Tessmar, protoplasta rodu Boninów, w 1301 roku sprzedał część wsi Strachomino (*10 łanów*), z przeznaczeniem na ufundowanie ołtarza dla istniejącego, drewnianego kościółka w swojej posiadłości. W 1385 roku wieś Bonin sprzedał Dubesław von Kleist koszalińskim cysterkom, które tym samym przejęły opiekę nad świątynią drewnianą, a w następnym stuleciu zmienioną na murowaną. Taki stan rzeczy dotrwał do roku 1534, kiedy to całe państwo zachodniopomorskie Gryfitów, w wyniku sejmu stanów w Trzebiatowie, przeszło oficjalnie na wyznanie ewangelickie, a świątynie od katolików przejęli protestanci. W 1842 roku kościół ze względu na stan techniczny został zamknięty, a następnie prowizorycznie zabezpieczony ze środków prezydenta pruskiej rejencji koszalińskiej von Sendena. W 1907 roku jego syn Otto von Senden przystąpił do pełnej restauracji bonińskiej świątyni, ukończonych w listopadzie w 1910 roku. Po II wojnie światowej od 1945 roku kościół dość długo nie posiadał właściciela. W latach 70 ubiegłego stulecia został zamieniony na klubo-kawiarnię, gdzie można było wypić kawę, wino i poczytać prasę. Dopiero w 1979 roku, po długich staraniach mieszkańców Bonina, został przekazany Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Wojciecha w Koszalinie. Proboszcz parafii Ks. Marian Błaszczuk wraz z mieszkańcami Bonina przywrócili kościół do kultu religijnego. W dniu 9 września 1979 roku został poświęcony przez Biskupa Koszalińsko-Kołońskiego Ignacego Jeża. Od 12 stycznia 1997 roku kościół jest świątynią filialną Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Świętej w Kretominie. We wrześniu w 1998 roku został wykonany remont instalacji elektrycznej i przyłącza elektrycznego kościoła i w związku z wymogami bezpieczeństwa skrzynka energetyczna musiała znajdować się na zewnątrz kościoła. Z tego powodu została wykonana kapliczka z figurą Jezusa Chrystusa i z pamiątkowa tablicą upamiętniającą 20 lecie odzyskania kościoła do kultu religijnego, która zamaskowała skrzynkę energetyczną. Kapliczka z tablicą została poświęcona we wrześniu 1999 roku przez Biskupa Ignacego Jeża. W latach 2002 – 2003 został wykonany remont kapitalny wieżyczki kościoła. Od roku 2015 rozpoczęły się prace z wykonaniem tryptyku w prezbiterium kościoła, autorstwa Pana Bogusława Lorka. Obrazy do tryptyku wykonała siostra Sara ze Zgromadzenia Sióstr Jezusa Miłosiernego. W roku 2018 przeprowadzono Fumigację kościoła – czyli zwalczenie szkodników drewna.

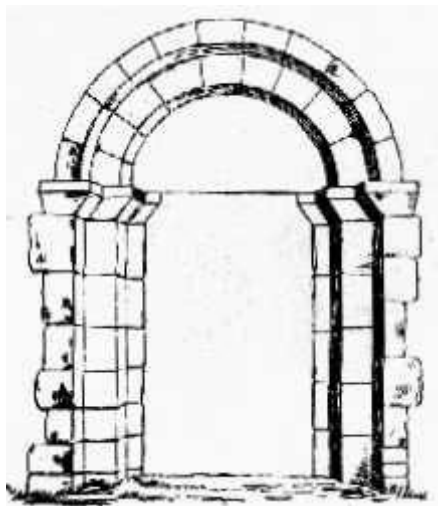
Kościół jest otoczony starodrzewem, głównie jesionami. Teren wokół kościoła kryje dawny cmentarz, w średniowieczu katolicki, a po 1534 roku ewangelicki. Nagrobki nie zachowały się. W latach 70 ubiegłego stulecia, kiedy kościół zamieniono na klubo-kawiarnię, na istniejącym cmentarzu wybudowano parking, który istnieje do dzisiaj. Kościół jest wpisany do rejestru zabytków – nr rejestru 384 ; wpis z dnia: 14.04.1964 roku – i wraz z otoczeniem podlega ochronie prawnej.

ARCHITEKTURA KOŚCIOŁA:

Kościół jest jednonawowy, wzniesiony w stylu gotyckim w XV wieku, z cegły i gładów narzutowych, na rzucie prostokąta, orientowany, z wydzielonym od wschodu prezbiterium w formie romańskiej absydy. Mury nawy wspierają szkarpy

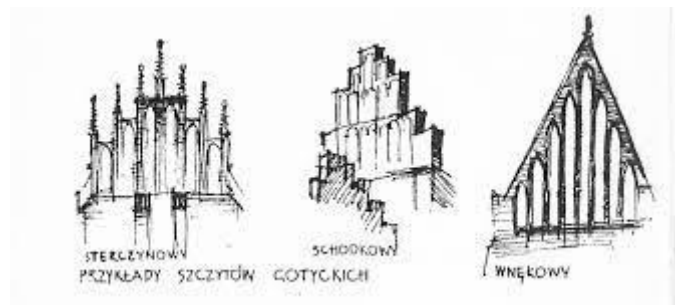


(Szkarpa, przypora – pionowy element konstrukcyjny budowli, mur odchodzący prostopadle na zewnątrz od ściany budynku w postaci filara. Zadaniem przypory jest wzmocnienie ściany oraz przenoszenie ciężaru sklepienia budowli na podłoże. Oglądany z boku rozszerza się ku dołowi schodkowo lub pochyło) .



Portal wejściowy

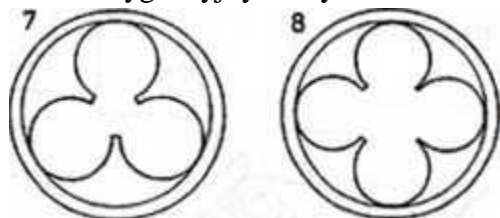
(Portal – ozdobne architektoniczne obramienie drzwi wejściowych w kościołach, pałacach, ratuszach. Ozdoba ta zróżnicowana była pod względem architektonicznym, w zależności od epoki.) zamknięty typowym dla gotyku łukiem ostrym, jednak w wyniku przebudowy świątyni, bezpośrednio nad wejściem powstał dodatkowo łuk romański.



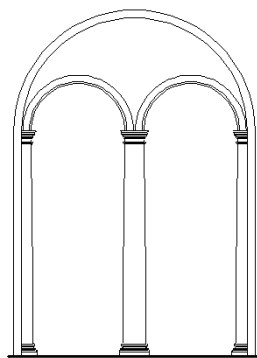
Podobnie wyglądają dwie blendy

wnęka w ścianie, o wykroju arkady lub okna, bez prześwitu. Stosowana przede wszystkim w celach estetycznych, rzadziej do odciążenia ściany.) w szczycie nad wejściem. Typowe dla gotyku detale zachował dwukondygnacyjny szczyt wschodni. Są to otynkowane blendy w górnej części w kształcie oculusów

(Blenda – płytka



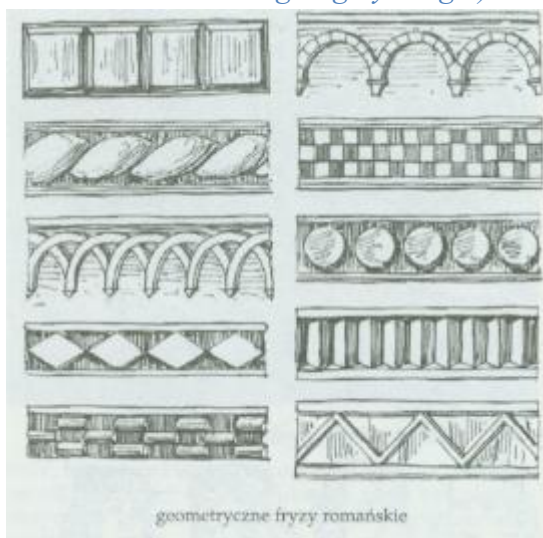
(Oculus – okrągły bądź owalny niezamykany otwór w ścianie lub szczytowej części sklepienia),



a w dolnej – imitujące biforia

(Biforium, – arkadowe okno lub

przeźroczce podzielone najczęściej kolumnką lub słupkiem na dwie części. Biforia były charakterystyczne dla budownictwa romańskiego i gotyckiego.) Blendy szczytu nad prezbiterium rozdzielają rytmicznie trzy



lizeny

(Lizena – płaski, pionowy występ w murze zewnętrznym.

Lizena pierwotnie miała znaczenie konstrukcyjne – występowała w miejscu narażonym na działanie rozporu, czyli w osiach, w których po stronie pomieszczenia przypadają łuki od sklepień) imitujące szkarpy. Po obu stronach prezbiterium widoczne łuki zamurowanych niewielkich okienek. Należy przypuszczać, że świątynia przed przebudową (w roku 1907), kiedy to dodano elementy romańskie, nie posiadała prezbiterium. Może świadczyć o tym także nakrycie absydy wykonane bardzo płaskim pół stożkiem, by nie przysłańać gotyckich zdobień szczytu.

Dwa okna znajdujące się w ścianie południowej kościoła zamyka łuk gotycki, na tej ścianie możemy zauważyć z zewnątrz kościoła zamurowany portal łukowy. Natomiast okna ściany północnej zamyka łuk romański, od wewnątrz w środkowej części tej ściany widać resztki wcześniejszego łuku barokowego. Na ścianie północnej widać również zamurowane wejście z łukiem romańskim na zewnątrz i bardzo ostrym od środka, a obok ślady po zamurowanym niewielkim okienku. Prezbiterium od nawy jest oddzielone małym ostrym łukiem tęczowym. Okna kościółka zdobią witraże współczesne. Świątynia posiada dach dwuspadowy ceramiczny, z którego w zachodniej części wyrasta typowa dla architektury barokowej ośmioboczna, drewniana wieża nakryta Chełmem baniastym (*cebulastym*) z ażurową latarnią zakończoną metalowym krzyżem. Całość jest pokryta dębowym gontem. Obecna wieża w formie neobarokowej powstała podczas ostatniej gruntownej przebudowy (1907 -1910) . Nie wiadomo, czy w tym miejscu była wcześniejsza wieżyczka na sygnaturkę, czy raczej dzwonnica wolnostojąca.